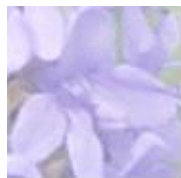

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Quick scan flora en fauna

Beijers Bos 4 te Haps

Quick scan flora en fauna

Beijers Bos 4 te Haps

Opdrachtgever	Timmermans Juridisch Advies B.V.
Contactpersoon	mr. ing. A.P.J. Timmermans
Projectnummer	20004
Datum	12 maart 2020
Auteur	ing. C. Hardeman
Goedgekeurd door	ing. D.A. Riemer
Wijze van citeren	Hardeman, C., Quick scan flora en fauna Beijers Bos 4 te Haps. <i>ECOquickscan</i> , ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2020.

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus.

ECOquickscan ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap
't Grieth 10 | 6924BJ Loo (Gld) | T (0316) 849390 | info@ecoquickscan.nl | www.ecoquickscan.nl | KvK: 75203901

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Gebiedsbeschrijving	2
1.3	Beoogde ingrepen en planning	3
2.	WETTELIJK KADER	4
2.1	Gebiedsbescherming	4
2.1.1	Wet natuurbescherming	4
2.1.2	Natuurnetwerk Nederland	4
2.2	Soortbescherming	4
2.2.1	Beschermde soorten	4
2.2.2	Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen	5
3.	TOETSING	6
3.1	Onderzoeksmethodiek	6
3.2	Beschermde gebieden	6
3.2.1	Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming	6
3.2.2	Natuurnetwerk Nederland	7
3.2.3	Dassencorridor	7
3.3	Voorkomen van beschermde soorten	8
3.3.1	Vaatplanten	8
3.3.2	Grondgebonden zoogdieren	8
3.3.3	Vleermuizen	12
3.3.4	Vogels	13
3.3.5	Amfibieën	14
3.3.6	Reptielen	14
3.3.7	Vissen, insecten en overige soortengroepen	15
3.3.8	Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen	15
4.	CONCLUSIE	16
4.1	Gebiedsbescherming	16
4.1.1	Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming en Natuur Netwerk Nederland	16
4.1.2	Dassencorridor	16
4.2	Soortenbescherming	16
4.3	Consequenties	17
4.4	Aanbevelingen	17

Bijlagen

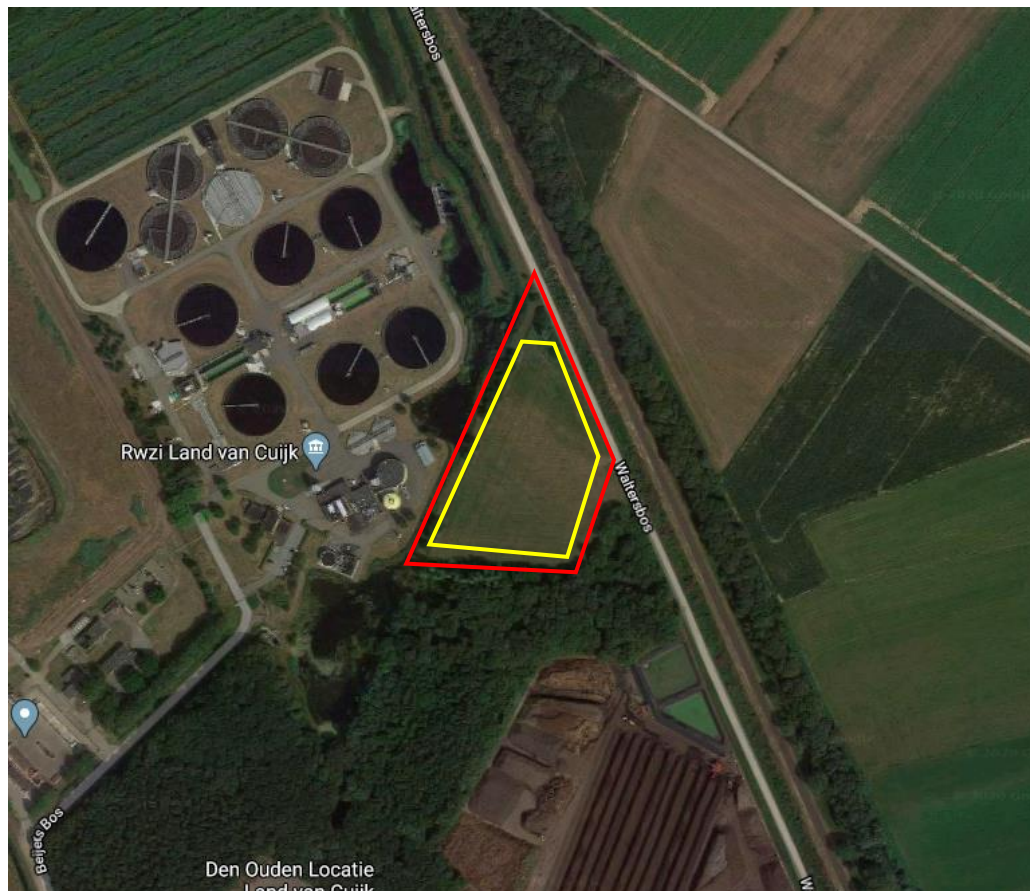
Bijlage 1 Literatuurlijst

Bijlage 2 Wet natuurbescherming

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Haps (gemeente Cuijk, provincie Noord-Brabant) is aan Beijers Bos 4 de realisatie van een zonneweide beoogd. Aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* is gevraagd te beoordelen of deze activiteit effect heeft op de flora en fauna op en rond de locatie. De voorliggende rapportage beschrijft de effecten op de aanwezige flora en fauna en geeft inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze locatie.

Ligging (rood omlijnd) en indrukken van het plangebied; intensief onderhouden agrarisch grasland naast een bosrand (bron luchtfoto: Google). De zonnepanelen worden geplaatst in het midden van het agrarische grasland (geel omlijnd), waardoor de randen ongemoeid blijven.

Voor de ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden moet er eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de natuurwetgeving. Er zal bij deze activiteit rekening gehouden moeten worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken worden gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de te verwachten effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied te Haps is gelegen in het buitengebied tussen de dorpen Oeffelt en Haps, ten oosten van de A73 en ten noorden van de N264. De dorpskern van Haps ligt ten westen van de A73. Ten noorden bevindt zich het grootste nabijgelegen dorp Cuijk. Het plangebied is omringd agrarische en bospercelen. Verder oost en westwaard liggen kleine dorpjes, zoals Laarakker, Putselaan en Haart. De Maas stroomt ten oosten en noorden en vormt ook de provinciegrens tussen Noord-Brabant en Limburg en Gelderland.

Het plangebied is onderdeel van Rwzi Land van Cuijk, een rioolwaterzuiveringsinrichting wat noordwestelijk aan het plangebied grenst. Ten zuiden bevindt zich een klein perceel bos en een recyclingcentrum. Ten zuidwesten bevindt zich Milieustraat Haps. Het plangebied is toegankelijk vanaf de onverharde weg Waltersbos ten oosten. Parallel aan het Waltersbos ligt een spoorlijn en oostelijk van het spoor een bosstrook die verschillende bospercelen met elkaar verbindt. De verbonden bospercelen, waaronder het bosperceel ten zuiden van het plangebied, vormen een dassencorridor (www.ruimtelijkeplannen.nl: Bestemmingsplan Buitengebied 2010, Herziening 2016). Verder oostelijk liggen voornamelijk agrarische percelen.

Het plangebied bestaat uit een grasland met een agrarische bestemming. Het agrarisch grasland is intensief onderhouden en bestaat voornamelijk uit gras. Aan de noordoostelijke grens is een sloot gelegen die het plangebied scheidt van het Waltersbos. Een deel van deze sloot is waterhoudend en bevat riet, terwijl een ander deel (regelmatig) droog valt. Het plangebied is onderdeel van het

De sloot ten noordoosten van het plangebied, welke ten tijde van het veldbezoek grotendeels was drooggevalen.

Indruk van de jonge houtopslag in de noordelijke punt van het plangebied.

terrein van de Rwzi Land van Cuijk, maar op de westelijke grens staat een hekwerk wat het perceel scheidt van het werkkerrein van Rwzi Land van Cuijk. In de noordelijke punt bevindt zich een kleine opslag van jong hout. De zuid en zuidoostelijke grens bestaat uit bosrand.

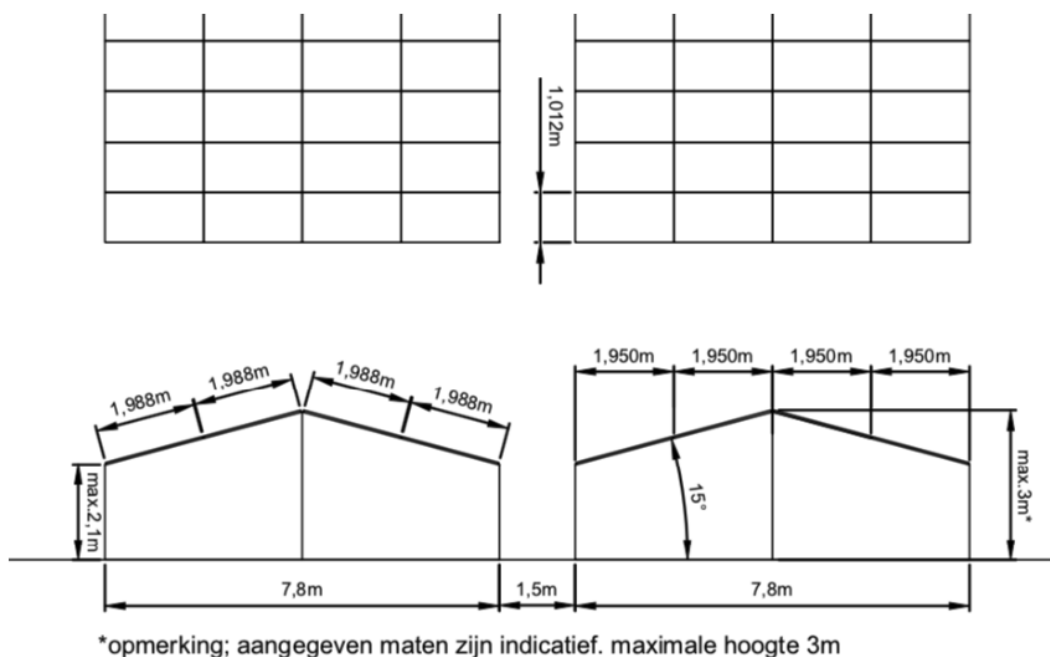
Indruk van het hekwerk op de westelijke grens.

Indruk van de bosrand aan de zuid en zuidoostelijke grens waaraan het plangebied grenst.

1.3 Beoogde ingrepen en planning

Binnen het plangebied is de realisatie van een zonneweide gepland. Het gaat hierbij om de plaatsing van circa 6.000 zonnepanelen, mogelijk in een oost-west opstelling. De zonnepanelen worden geplaatst op een stellage, waardoor de grond vrij blijft voor natuurlijke begroeiing. Het terrein wordt, vanwege veiligheidsredenen en bescherming van de zonnepanelen tegen vandalisme, afgesloten met een hekwerk. De details van dit hekwerk zijn nog onbekend. De naastgelegen terreinen, waaronder het bosperceel, worden niet aangetast door deze werkzaamheden. De planning voor het plaatsen van de zonnepanelen is nog onbekend.

Voorbeeldfiguur principeopstelling solar scherm (1:100).

2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland. Soortenbescherming is geregeld in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In bijlage 2 is een uitgebreidere toelichting opgenomen bij de soort- en gebiedsbescherming zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Wet natuurbescherming

De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000).

Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als Natuurnetwerk Nederland niet verankerd in de Wet natuurbescherming, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 Soortbescherming

2.2.1 Beschermden soorten

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (Vogel- en Habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

Tevens kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht, zowel voor soorten als hun (beschermde) leefgebied.

2.2.2 Unielijssoorten en Aziatische duizendknopen

In de Europese Unie geldt een verbod (EU-exotenverordening 1143/2014) op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal schadelijke exotische planten en dieren. Dit verbod is opgenomen Wet natuurbescherming (artikel 3.19, 3.34 en 3.39) en de verboden soorten staan op de zogenaamde Unielijs. EU-lidstaten kunnen de Unielijs aanvullen met invasieve exoten die de nationale flora en fauna bedreigen. Het verbod geldt per 3 augustus 2016 en op 15 augustus 2019 zijn 19 nieuwe soorten toegevoegd aan de Unielijs.

Enkele Aziatische duizendknopen, zoals de Japanse duizendknoop staan niet vermeld op de Unielijs. Toch worden de Aziatische duizendknopen gezien als nummer één onder de invasieve exoten. De verwachting is dat de Aziatische duizendknopen uiteindelijk worden toegevoegd aan de Unielijs of aan de nationale lijst van invasieve exoten.

In Nederland zijn de Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het beleid omtrent de uitvoering van maatregelen voor het uitroeien, beheersen en beheren van Unielijssoorten. Veel Provincies nemen Aziatische duizendknopen ook op in hun beleid van Unielijssoorten. Eigenaren zijn verantwoordelijk voor de aanwezigheid van Unielijssoorten binnen hun bezit en dienen trekkende maatregelen te nemen ter preventie, bestrijding of beheersing van Unielijssoorten.

Aangezien eliminatie- en beheerplannen voor soorten op de Unielijs nog in ontwikkeling is, gaat deze quick scan alleen uit van een signalerende werking.

3. TOETSING

3.1 Onderzoeksmethodiek

Voor de ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden moet er eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de natuurwetgeving (zie hoofdstuk 2). Er zal bij deze activiteit rekening gehouden moeten worden met de beschermde natuurwaarden in en om het plangebied. Op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een veldverkenning, worden uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Vervolgens zijn voor alle (mogelijke) aanwezige beschermde soorten de effecten en eventuele gevolgen voor de beoogde ingreep beschreven.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) en op websites gepubliceerde verspreidingsgegevens van bijvoorbeeld Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (RAVON, Zoogdierverseniging, etc.). Deze bronnen vermelden betrouwbare soortgegevens op basis van uurhokken (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het zeer globale gegevens betreft. Daarnaast is op 12 februari 2020 de NDFF-database geraadpleegd waarbij met name gekeken is naar het voorkomen van beschermde soorten in, of binnen de invloedssfeer van, het plangebied.

Op 5 februari 2020 heeft er een veldverkenning plaatsgevonden. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid van het plangebied en haar omgeving voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; zowel het tijdstip (buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter zijn hiervoor niet toereikend.

3.2 Beschermde gebieden

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 2 en de aanwijzing als Natuurnetwerk Nederland moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde habitattypen, habitatsoorten en/of kernkwaliteiten. De beoogde activiteit kan hierop effecten hebben.

3.2.1 Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming

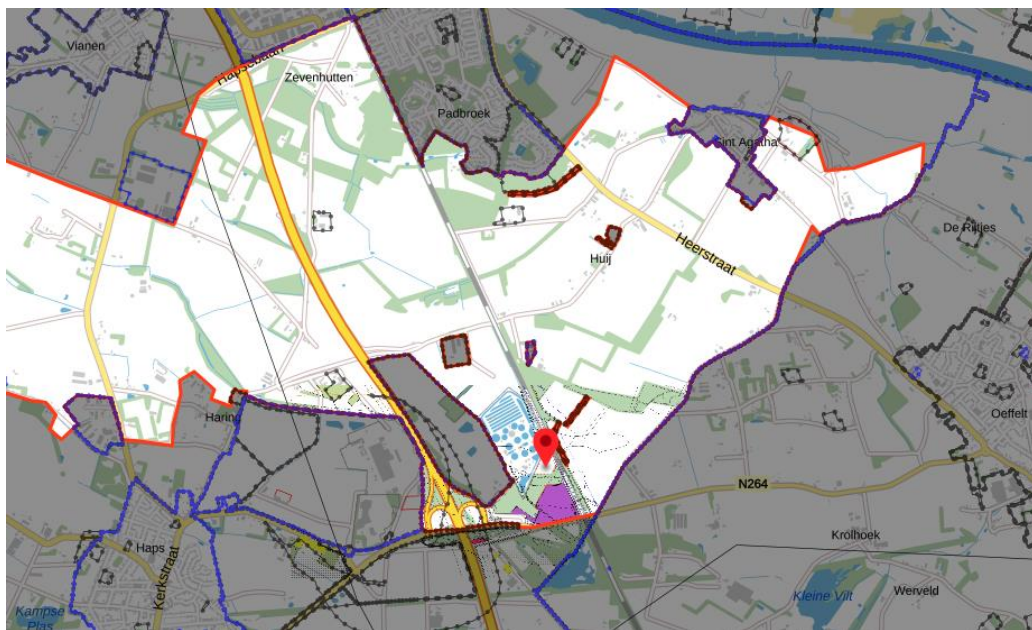
Het plangebied te Haps ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Wet natuurbescherming. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op ongeveer 2,9 km afstand en betreft het Natura 2000-gebied 'Oeffelter Meent' (Habitatrichtlijngebied). De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte dat in de huidige situatie intensief beheerd en gebruikt wordt (agrarisch). Het huidige agrarisch gebruik komt te vervallen. Een relatie met de aangewezen soorten en habitats van de beschermde gebieden en het plangebied is afwezig. Negatieve effecten op het Natura 2000-gebied 'Oeffelter Meent' zijn dan ook uit te sluiten.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

In Noord-Brabant heet de NNN NNB (Natuur Netwerk Brabant) en is onderverdeeld in het NNB Rijksdeel, NNB Provinciaal deel en NNB NURG (Nadere Uitwerking Rivierengebied). Hetzelfde gebied dat is aangewezen als Habitatrichtlijngebied is ook aangewezen als NNB Rijksdeel. Tegen het plangebied aan liggen gebieden die zijn aangewezen als NNB Provinciaal deel, maar niet als Natura 2000-gebied. De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte dat in de huidige situatie intensief beheerd en gebruikt wordt. Door het intensieve beheer en gebruik van het plangebied, ontbreekt een relatie met de NNB. Er zijn alleen lokaal effecten op flora en fauna te verwachten.

3.2.3 Dassencorridor

Het plangebied is gelegen in een gebied dat is aangewezen als dassencorridor. De dassencorridor is opgenomen in het bestemmingsplan 'Buitengebied 2010, Herziening 2016': status is vastgesteld, identificatie is NL.IMRO.1684.18BPbuitengeb2016-VA02 en plantype is bestemmingsplan. (www.ruimtelijkeplannen.nl). Ter plaatse van de aanduiding 'dassencorridor'/'overige zone - dassencorridor' is het buiten het bouwvlak niet toegestaan hekwerken en rasters te bouwen of aan te brengen die de doorgang van dassen beperken.

Kaart met daarop weergegeven welk gebied is aangewezen als dassencorridor conform bestemmingsplan 'Buitengebied 2010, Herziening 2016' (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl). De ligging van de dassencorridor is uitgelicht op de kaart. Het plangebied is aangegeven met de rode pinpointer.

Het terrein wordt, vanwege veiligheidsredenen en bescherming van de zonnepanelen tegen vandalisme, afgesloten met een hekwerk. De details van dit hekwerk zijn nog onbekend. Wanneer dit hekwerk wordt voorzien van buizen, beperkt dit hekwerk de doorgang van dassen niet (zie onderstaande foto's). Belangrijk is dat deze buizen worden geplaatst op locaties waar al wissels (looppaden) van dassen aanwezig zijn en in alle hoeken van het terrein. Daarnaast is het belangrijk om de (bos)randen vrij toegankelijk te houden. Dit kan door de hekken ongeveer 3 tot 5 meter

vanaf de rand te plaatsen. Aangeraden wordt daarom om het hek en de buizen te plaatsen onder begeleiding van een ecoloog.

Voorbeeld van buizen onder een hekwerk door dat geschikt is voor (kleine) zoogdieren, waaronder dassen. Wanneer deze buizen worden aangebracht, beperkt het hekwerk de doorgang voor dassen niet.

3.3 Voorkomen van beschermde soorten

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde activiteit kan biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit onverhard open terrein met bosschages en/of struikgewas langs de grenzen van het plangebied. Van de vaatplanten die aanwezig zijn overheersen vooral braam (*Rubus spec.*), bijvoet (*Artemisia vulgaris*), ridderzuring (*Rumex obtusifolius*), fluitekruid (*Anthriscus sylvestris*), hondsdrif (*Glechoma hederacea*), paarse dovenetel (*Lamium purpureum*), vogelmuur (*Stellaria media*), grote brandnetel (*Urtica dioica*), zomereik (*Quercus robur*) en beuk (*Fagus sylvatica*). De afwezigheid van beschermde soorten wordt bevestigd door de NDFF-database.

Van een natuurlijk ecosysteem met plantengemeenschappen die kenmerkend zijn voor beschermde of zeldzame soorten is als zodanig geen sprake, waardoor bijzondere groeiplaatsen niet aanwezig zijn. Beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen of bermen) zijn niet beschermd in de Wet natuurbescherming, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) komen in de omgeving van het plangebied soorten voor als woelrat (*Arvicola terrestris*), rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), aardmuis (*Microtus agrestis*), veldmuis (*Microtus arvalis*), dwergmuis (*Micromys minutus*), bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), haas (*Lepus europeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), egel (*Erinaceus europeus*), gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*), vos (*Vulpes vulpes*), en ree (*Capreolus capreolus*). Aangezien het plangebied bestaat uit agrarisch grasland met aan de

randen (braam)struwelen en jonge houtopslag, de locatie nabij het buitengebied is gelegen en er tijdens het veldbezoek diverse muizenholen zijn waargenomen, zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als haas, konijn, vos, ree, egel en algemeen voorkomende (spits)muizen niet uit te sluiten. Voor deze soorten kent de provincie Noord-Brabant een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Tevens komen in de omgeving de volgende nationaal beschermde soorten voor als wezel (*Mustela nivalis*), bunzing (*Mustela putorius*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), das (*Meles meles*), boomarter (*Martes martes*), steenarter (*Martes foina*) en damhert (*dama dama*) en de internationaal beschermde soort bever (*Castor fiber*).

Eekhoorn

De eekhoorn is een echte boombewoner en leeft bij voorkeur in loof-, naald- of gemengd bos, maar komt ook voor in houtwallen, tuinen en parken. Ze komen ook voor in bebouwd gebied, mits er voldoende voedsel beschikbaar is. De voorkeur van de eekhoorn gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar), omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Ze bouwen hun nesten voornamelijk (hoog) in bomen, maar gebruiken soms ook boomholten, oude kraaien- of eksternesten of nestkasten als nestplaats.

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig die voldoen aan de habitateisen van de eekhoorn, waardoor het plangebied geen essentieel onderdeel vormt van het leefgebied van de eekhoorn. Het plaatsen van zonnepanelen in het agrarisch grasland heeft dus geen effect op vaste rust- en verblijfplaatsen van eekhoorn. Het bosperceel ten zuiden en de directe omgeving van het plangebied voldoet wel aan de habitateisen, waardoor het wel mogelijk is dat de eekhoorn incidenteel in het plangebied foerageert of deze passeert. Bij de aanleg van de zonneweide worden hekken geplaatst. Wanneer de hekken worden geplaatst zoals in paragraaf 3.2.3 is omschreven, verliest het plangebied zijn incidentiele functie als passeer- en foerageergebied voor de eekhoorn niet en zijn er geen effecten te verwachten op de eekhoorn.

Das

De das komt in Nederland vooral voor op de hogere gronden in het oosten, zuiden en midden van het land. De das ontbreekt in Noord-Holland (behalve het Gooi), Zuid-Holland en Zeeland. Hij leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen, maar ook andere open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen, zijn geschikte gebieden. De das wordt zelfs soms in afgravingen, oude ertsmijnen, op kliffen en onder gebouwen aangetroffen. Het leefgebied van de das moet voldoen aan voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld.

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen (burchten) van dassen aanwezig. Ook op het bosperceel zuidelijk van het plangebied is tijdens het veldbezoek geen dassenburcht of vluchtpijpen aangetroffen. Aan de randen van het plangebied zijn wel (loop)sporen van dassen bij de randen gevonden. Met name de bosgrens (zuidelijke en zuidoostelijke grens) en langs het hek (noordwestelijke grens) waren (oudere) sporen te vinden. Hieruit valt af te leiden dat de das aan de randen het plangebied wel regelmatig passeert en mogelijk het plangebied ook een enkele keer als foerageergebied gebruikt. Bij de aanleg van de zonneweide worden hekken geplaatst. Wanneer de

hekken worden geplaatst zoals in paragraaf 3.2.3 is omschreven, verliest het plangebied zijn functie als passeer- en foerageergebied voor de das niet en zijn er geen effecten te verwachten op de das.

Boom- en steenmarter

De boommarter komt in de omgeving voor. In tegenstelling tot de eekhoorn beweegt deze boombewonende soort zich ook over de grond voort. De boommarter gebruikt voornamelijk boomholtes, roofvogelnesten, heksenbezem, brede takken, maar ook holen onder de grond van konijn, vos of das als slaappleats. Alleen in de zoogtijd (maart tot en met juni) en in de winter worden deze plaatsen (soms) langere tijd gebruikt. Indien er geen geschikte verblijfplaatsen in de omgeving aanwezig zijn, kan de boommarter ook in bebouwing in de directe omgeving van bos een verblijfplaats maken. De boommarter is actief in de schemering en gedurende de nacht en jaagt dan voornamelijk op vogels en zoogdieren in bomen en op de grond. Naast zoogdieren en vogels worden ook amfibieën, insecten en vruchten gegeten.

Ook de steenmarter komt in de omgeving voor. De steenmarter heeft binnen zijn leefgebied tal van schuilplaatsen, zoals in takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, op zolders en in kruipruimten; slechts een gering aantal hiervan wordt regelmatig gebruikt. In de zoogtijd van de jongen (maart t/m juni) worden schuilplaatsen wel permanent gebruikt. Vaak huist de steenmarter ook in ruimtes onder daken, een opening van 5 à 6 cm is daartoe voldoende. De soort klimt gemakkelijk, zowel in bomen als tegen gevels en muren. Het voedsel wordt gezocht langs lijnvormige elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen.

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig die voldoen aan de habitateisen van de boom- en steenmarter, waardoor het plangebied geen essentieel onderdeel vormt van het leefgebied van de boom- en steenmarter. Het bosperceel ten zuiden en de omgeving van het plangebied voldoet wel aan de habitateisen, waardoor het wel mogelijk is dat de boom- en steenmarter wel eens in het plangebied foerageren of deze passeren. Wanneer de hekken worden geplaatst zoals in paragraaf 3.2.3 is omschreven, verliest het plangebied zijn incidentiele functie als passeer- en foerageergebied voor de boom- en steenmarter niet en zijn er geen effecten te verwachten op de boom- en steenmarter.

Kleine marterachtigen

Hermelijnen leven vooral in kleinschalige en structuurrijke landschappen met veel natuurlijke elementen en overgangen. Er is een duidelijke binding met vochtige/natte terrein en oppervlaktewater. Wezels leven in gevarieerd en structuurrijk terrein met afwisseling van bosschages, zoals ruig grasland en rietland bij water, op (boeren) erven en in groene delen van oudere steden en dorpen. De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie. De omvang van het leefgebied varieert van tien tot enkele duizenden hectares, afhankelijk van het voedselaanbod.

Binnen het plangebied zijn geen bomen of struikgewas aanwezig die voldoen aan de habitateisen voor vaste rust- en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen. Wel is de houtopslag en het braamstruweel, met name de bosgrens (zuidelijke en zuidoostelijke grens) en langs het hek (noordwestelijke grens), geschikt als foerageerplek. Wanneer de hekken worden geplaatst zoals in paragraaf 3.2.3 is omschreven, verliest het plangebied zijn incidentiele functie als passeer- en

foerageergebied voor de kleine marterachtigen niet en zijn er geen effecten te verwachten op de kleine marterachtigen. Daarnaast is het belangrijk om de groenstructuren, met name de houtopslag en het (braam)struweel, ongemoeid te laten. Dit kan door het hekwerk 3 tot 5 meter vanaf de rand van het hekwerk te plaatsen en aan te laten sluiten op het al bestaande hek op de westelijke grens. Aangeraden wordt daarom om het hek te plaatsen onder begeleiding van een ecooloog.

Damhert

Volgens de verspreidingsgegevens zijn er alleen niet wilde populaties damherten aanwezig in de omgeving van het plangebied. De dichtstbijzijnde natuurlijke populatie komt voor in de Gelderse Poort. In de NDFF-database staan geen waarnemingen van deze soort in de directe omgeving van het plangebied. Hierdoor kan het voorkomen van het damhert in het plangebied worden uitgesloten.

Bever

Het habitat van de bever is sterk gebonden aan permanent waterhoudende elementen. Het water moet minstens 50 cm diep zijn, mag niet uitdrogen in de zomer en niet tot op de bodem bevroren in de winter. Afhankelijk van de hoogte van de oever en het voorkomen van stilstaand of stromend water bouwt de bever zijn burcht in of op de oever of in het water en bouwt hij al dan niet dammen. Bij rivieren met een hoge oever bouwt de bever lange gangen in de oever als burcht, bij lage oevers bouwt de bever de burcht op het land en bij een (zelfgemaakt) meer wordt een burcht gemaakt die als een eiland midden in het meer ligt. De burcht is gebouwd van op elkaar gestapelde takken, waartussen vaak modder en waterplanten zijn aangebracht; de ingang ligt onder water. Grenzen van het territorium worden met geursporen gemarkeerd met het zogenaamde 'bevergeil'. Deze geursporen worden afgezet op zelf opgekrabde onregelmatig gevormde heuveltjes van modder en/of rottende plantendelen die vooral voorkomen daar waar de bever vaak in en uit het water gaat.

Binnen het plangebied zijn geen permanente watervoerende elementen aanwezig, waardoor vaste rust en verblijfplaatsen (burchten) van de bever zijn uit te sluiten. Wel zijn er sporen van bever bij de houtopslag in de noordelijke punt van het plangebied en aan de noordwestkant van het hek waargenomen. Aan de westkant van het hek zit een grotere waterpartij waarvan bekend is dat er bevers voorkomen (NDFF). Deze bevers komen dus een enkele keer foerageren bij de houtopslag in de noordelijke punt van het plangebied.

Wanneer de hekken worden geplaatst zoals in paragraaf 3.2.3 is omschreven, verliest het plangebied zijn incidentiele functie als passeer- en foerageergebied voor de bever niet en zijn er geen effecten te verwachten op de bever.

Daarnaast is het belangrijk om de groenstructuren, met name de houtopslag, ongemoeid te laten. Dit kan door het hekwerk 3 tot 5 meter vanaf de rand van het hekwerk te plaatsen. Ook is het belangrijk om het huidige hek op de westgrens niet aan te passen, aangezien het onduidelijk is waar de bever in staat is door het hek heen te gaan.

Beversporen bij de houtopslag in de noordelijke punt van het plangebied (rood omlijnd).

Samenvatting zoogdieren

De voorstaande beschermde soorten (zonder vrijstelling) worden op basis van het aanwezige biotoop (agrarisch intensief beheerd grasland) niet verwacht in het plangebied. Wel kunnen de soorten eekhoorn, das, (kleine) marterachtigen en bever wel een enkele keer in het plangebied foerageren en/of passeren. De soorten worden voornamelijk verwacht in en rondom de randen van het plangebied. Wanneer de hekken worden geplaatst zoals in paragraaf 3.2.3 is omschreven, verliest het plangebied zijn incidentiele functie als passeer- en foerageergebied voor de zoogdieren niet en zijn er geen effecten te verwachten op zoogdieren. Daarnaast is het belangrijk om de groenstructuren, met name de houtopslag en het (braam)struweel, ongemoeid te laten. Dit kan door het hekwerk 3 tot 5 meter vanaf de rand van het hekwerk te plaatsen en het nieuwe hek aan te laten sluiten op het al bestaande hek op de westgrens van het plangebied. Ook is het belangrijk om het huidige hek op de westgrens niet aan te passen, aangezien het onduidelijk is waar de bever in staat is door het hek heen te gaan. Aangeraden wordt daarom om het hek te plaatsen onder begeleiding van een ecooloog.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) komen in de omgeving van het plangebied watervleermuis (*Myotis daubentonii*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en bosvleermuis (*Nyctalus leisleri*) voor.

Verblijfplaatsen

Op basis van hun verblijfplaats zijn vleermuizen te verdelen in twee groepen namelijk: gebouwbewoners en boombewoners (er zijn ook soorten die van beide elementen gebruik maken). Aangezien binnen het plangebied geen gebouwen aanwezig zijn en ook bomen met een diameter groter dan 30 cm ontbreken, zijn vaste verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten.

Vliegroutes

Vleermuizen maken vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied. Daarom kan het behoud van deze lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Aantasting van vliegroutes kan leiden tot indirecte aantasting van verblijfplaatsen.

De groenstructuren rondom en grenzend aan het plangebied kunnen een functie hebben als vliegroute voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien groenstructuren als gevolg van de werkzaamheden niet worden aangetast (werkzaamheden hebben alleen betrekking op het agrarisch grasland) zijn er geen effecten te verwachten op vaste vliegroutes van vleermuizen.

Foerageergebied

Binnen het plangebied en de directe omgeving is voor de meeste van de genoemde soorten vleermuizen geschikt foerageergebied aanwezig. Aangezien er voldoende alternatieven zijn in de omgeving van het plangebied, hebben de werkzaamheden geen negatief effect op essentieel foerageergebied van vleermuizen.

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen, zoals wilde eend (*Anas platyrhynchos*), buizerd (*Buteo buteo*), groene specht (*Picus viridis*), zwarte kraai (*Corvus corone*), meerkoet (*Fulica atra*), ekster (*Pica pica*) en boomkruiper (*Certhia brachydactyla*). Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is (actieve broedplaatsen). De meeste soorten broeden in de periode van half maart tot half juli. Echter, buiten deze periode kunnen ook broedende vogels worden aangetroffen. Deze zijn, onverminderd de periode wanneer het broedgeval is, beschermd.

Jaarrond beschermde vogels

De provincie Noord-Brabant heeft het beleid van RVO, opgesteld onder de Flora- en faunawet, ten aanzien van jaarrond beschermde soorten overgenomen. Dat betekent dat van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd zijn. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (steenuil (*Athene noctua*));
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (roek (*Corvus frugilegus*), gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus (*Passer domesticus*));
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), kerkuil (*Tyto alba*), oehoe (*Bubo bubo*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*));
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), havik (*Accipiter gentilis*), sperwer (*Accipiter nisus*), wespendif (*Pernis apivorus*), zwarte wouw (*Milvus migrans*) en ransuil (*Asio otus*)).

Aangezien binnen het plangebied geen gebouwen aanwezig zijn en ook bomen met een diameter groter dan 30 cm ontbreken, zijn nesten van jaarrond beschermde vogels uit te sluiten. De groenstructuren rondom en grenzend aan het plangebied zijn wel geschikt voor nesten van jaarrond beschermde nesten. Tijdens het veldbezoek zijn deze echter niet waargenomen. De werkzaamheden zijn beperkt tot het agrarisch grasland en hebben geen versturende werking op potentiële jaarrond beschermde nesten in de omgeving.

Niet jaarrond beschermde vogels

Naast de voorstaande vier categorieën is er nog een vijfde categorie (beschermde) vogels. Deze vogels beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze vogels (en hun broedplaatsen) zijn in principe buiten het broedseizoen niet beschermd. Alleen als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen zijn deze soorten wel jaarrond beschermd.

Binnen het plangebied is de aanwezigheid van broedplaatsen van vogels uit de vijfde categorie niet uit te sluiten. Aangezien in de omgeving voldoende alternatieve broedplaatsen aanwezig zijn voor deze categorie vogels zijn er geen omstandigheden aanwezig om deze vogels jaarrond te beschermen. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde categorie worden dan ook niet verwacht indien rekening gehouden wordt met het broedseizoen (actieve broedplaatsen).

3.3.5 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de verspreidingsgegevens van RAVON komen in de omgeving van het plangebied soorten voor als bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*), bastaardkikker (*Pelophylax klepton esculentus*) en kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*). Binnen en in de omgeving van het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. Aangezien algemene amfibieënsoorten zich waarschijnlijk wel in wateren in de nabije omgeving voortplanten, is het voorkomen van deze algemeen voorkomende amfibieën niet uit te sluiten. Waarschijnlijk is het voorkomen wel beperkt tot de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Met name bruine kikker en gewone pad gaan na de metamorfose op het land naar voedsel zoeken. Hierbij kunnen ze grote afstanden afleggen. Aangezien bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Noord-Brabant een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Tevens komen in de omgeving de nationaal beschermde soort alpenwatersalamander (*Mesotriton alpestris*) en de internationaal beschermde soorten kamsalamander (*Triturus cristatus*) en poelkikker (*Pelophylax lessonae*) voor. Aangezien er binnen het plangebied geen permanent watervoerende elementen aanwezig zijn, worden nationaal en internationaal beschermde soorten niet verwacht. De afwezigheid van deze soorten wordt bevestigd door de NDFF-database.

3.3.6 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de verspreidingsgegevens van RAVON (www.ravon.nl) komen in de omgeving van het plangebied nationaal beschermde soorten voor als levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en hazelworm (*Anguis fragilis*). Internationaal beschermde soorten komen in de omgeving van het plangebied niet voor.

De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Deze biotopen zijn aan de randen van het plangebied aanwezig in de vorm van de niet permanente waterhoudende sloot, de houtopslag en braamstruweel. Wanneer de hekken worden geplaatst zoals in paragraaf 3.2.3 en 3.3.3 is omschreven, blijven de waterhoudende sloot, de houtopslag en braamstruweel ongemoeid en zijn er geen effecten te verwachten op reptielen.

3.3.7 Vissen, insecten en overige soortengroepen

Het plangebied betreft een regelmatig beheerd, droog, matig voedselrijk en agrarisch grasland zonder permanent houdende waterelementen. In een dergelijke omgeving komen geen nationaal of internationaal beschermde vissen, insecten en overige beschermde soorten voor. De habitateisen van deze beschermde soorten binnen de voorstaande soortgroepen zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan meer natuurlijke biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor.

3.3.8 Unielijssoorten en Aziatische duizendknopen

Zoals toegelicht in paragraaf 2.2.2 heeft deze quick scan een signaleringsfunctie voor unielijssoorten en Aziatische duizendknopen. Uit de NDFF-database blijkt wel dat Unielijssoorten voorkomen in de directe omgeving van het plangebied, namelijk de beverrat (*Myocastor coypus*), muskusrat (*Ondatra zibethicus*), reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*) en smalle waterpest (*Elodea nuttallii*). De voorstaande soorten, met uitzondering van de reuzenberenklauw, zijn watergebonden. Aangezien binnen het plangebied geen permanent houdende waterelementen aanwezig zijn, is permanente vestiging van deze soorten in het plangebied onwaarschijnlijk. Ook blijkt uit de NDFF-database dat de nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) voorkomt in het plangebied.

Tijdens het veldbezoek zijn geen Unielijssoorten en Aziatische duizendknopen in het plangebied waargenomen.

4. CONCLUSIE

Het plangebied aan Beijers Bos 4 te Haps betreft een agrarisch grasveld waarop de plaatsing van een zonneweide is beoogd.

4.1 Gebiedsbescherming

4.1.1 Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming en Natuur Netwerk Nederland

In het kader van de Wet natuurbescherming en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het plangebied te Haps ligt niet in of binnen de invloedssfeer van een gebied dat is aangewezen als speciale beschermingszone als bedoeld in de Wet natuurbescherming. Gebiedsbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming is op deze locatie niet aan de orde.

4.1.2 Dassencorridor

Het plangebied is gelegen in een gebied dat is aangewezen als dassencorridor (bestemmingsplan 'Buitengebied 2010, Herziening 2016'; www.ruimtelijkeplannen.nl). Ter plaatse van de aanduiding 'dassencorridor'/'overige zone - dassencorridor' is het buiten het bouwvlak niet toegestaan hekwerken en rasters te bouwen of aan te brengen die de doorgang van dassen beperken. Het terrein wordt, vanwege veiligheidsredenen en bescherming van de zonnepanelen tegen vandalisme, afgesloten met een hekwerk, waarvan de details nog onbekend zijn. Wanneer dit hekwerk wordt voorzien van buizen, beperkt dit hekwerk de doorgang van dassen niet. Daarnaast kunnen, door de hekken ongeveer 3 tot 5 meter vanaf de rand te plaatsen, de (bos)randen toegankelijk worden gehouden. Aangeraden wordt om het hek en de buizen te plaatsen onder begeleiding van een ecooloog.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten, zoals bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, haas, konijn, vos, ree, egel en algemeen voorkomende (spits)muizen, zijn beschermd, maar vallen onder een algemene vrijstelling van de provincie Noord-Brabant. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. De zorgplicht (zie bijlage 2) blijft onverminderd van toepassing.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten zijn meer strikt beschermde soorten, soorten waarvoor bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffingsplicht in het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 geldt. Op basis van de verspreidingsgegevens, de

aanwezige habitattypen en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten worden diverse nationaal of internationaal beschermde planten- en/of diersoorten verwacht. Echter, bij de juiste plaatsing van het hekwerk, het ongemoeid laten van de bosrand, (braam)struweel, houtopslag en waterhoudende sloot zijn effecten op deze nationaal en internationaal beschermde soorten uitgesloten. Wel wordt het aangeraden om de plaatsing van het hek plaats te laten vinden onder begeleiding van een ecooloog. Ook is het belangrijk om het huidige hek op de westgrens niet aan te passen, aangezien het onduidelijk is waar de bever in staat is door het hek heen te gaan. Nader onderzoek naar eventueel binnen het plangebied voorkomende beschermde soorten is, met in acht nemen van de voorstaande maatregelen, dan ook niet nodig. Zoals al eerder vermeld kunnen nesten van vogels worden verstoord als in het broedseizoen wordt gestart met werkzaamheden.

4.3 Consequenties

Een tweetal algemene voorwaarden is vanuit de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 altijd van toepassing:

- In het broedseizoen van vogels mogen, zonder controle voorafgaand door een ecooloog, de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zouden kunnen leiden tot verstoring, beschadiging of vernieling van nesten, rustplaatsen en eieren. Alle vogels zijn beschermd. Storing van nesten is onder artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) toegestaan mits niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor vogels die ook staan vermeld onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, inclusief Verdragen van Bern en Bonn) is verstoren niet toegestaan.
- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Daarnaast moeten dieren de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - Voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - Het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - Het plaatsen van de zonnepanelen starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen.

4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- Het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse (autochtone) bes- en bloemdragende struiken en planten;

- Het zaaien van een kruidenrijk mengsel tussen de zonnepanelen dat is afgestemd op de grondsoort en het gebruik als zonnepark (laagblijvend, beperkt in onderhoud, geschikt voor betreding, etc.). Op deze manier kan het zonnepark bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit in de omgeving;
- In combinatie met het inzaaien van een kruidenrijk mengsel kan voor insecten een insectenhotel geplaatst worden. Een insectenhotel is nuttig voor allerlei insecten;
- Het creëren van een geleidelijke overgang van de sloot naar het plangebied. Hierbij dient vegetatieontwikkeling in deze overgang gestimuleerd te worden. Dit kan positieve effecten hebben op het voorkomen van amfibieën;
- Het creëren van een begeleidend element/corridor voor kleine zoogdieren door het plaatsen van takkenrillen, boomstobben of stenen onder de zonnepalen en langs de rand van het plangebied. Dergelijke elementen kunnen, naast de functie als corridor, ook gebruikt worden om te schuilen en/of te verblijven ;
- Het plaatsen van een torenvalkenkast. Dit is een soort dat veel voorkomt in open en halfopen land met veel woelmuizen, bij solitaire bomen en aan de rand van bos(schages);
- Het inrichten van een overhoekje met stenen of hout met daaronder een holle ruimte. Zo'n overhoekje vormt namelijk geschikte schuilmogelijkheden voor kleine zoogdieren (zoals egel), marterachtigen, amfibieën.

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. - Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden, 2016.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill. Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion natuur, Utrecht, 2011.

Meijden, R. van der, Heukels' flora van Nederland, 23e druk, uitgeverij Wolters Noordhof, Groningen, 2005.

Ministerie van LNV, Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, 2009.

Websites:

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.vleermuis.net

www.brabant.nl/

kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/

www.rijksoverheid.nl

www.rijkswaterstaat.nl

www.ndff.nl (uitvoerportaal)

www.verspreidingsatlas.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

BIJLAGE 2

Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming

Voor gebiedsbescherming is hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming bepalend. Indien gebiedsbescherming aan de orde is, zijn er verschillende stappen in onderzoek te onderscheiden; Voortoets en afhankelijk van de conclusie in de Voortoets een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling.

Bij een Voortoets komen de volgende onderdelen aan bod:

- Beschrijving van de bestaande en nieuwe situatie. In het geval van een wijziging van bedrijfsactiviteiten het in beeld brengen van de bestaande situatie en gewijzigde bedrijfsactiviteiten;
- Welke milieueffecten deze (bedrijfs)activiteiten hebben op de omgeving;
- Welke van de soorten en habitats waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, schade ondervinden;
- Welke (bedrijfsmatige) activiteiten kunnen leiden tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling:

Indien uit de Voortoets blijkt dat een ruimtelijke ingreep geen negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied dan is het onderzoek gereed. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied, maar zeker niet significant negatief dan moet een Verstorings- en Verslechteringstoets worden opgesteld. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft en mogelijk ook een significant negatief effect dan moet een Passende Beoordeling worden opgesteld.

Een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling is de basis voor de aanvraag van een vergunning.

Wet natuurbescherming – soortenbescherming

Voor soortbescherming is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, verdragen van Bern en Bonn) en nationaal beschermde soorten. Er zijn verbodsbepalingen opgenomen, bepalingen voor algemene vrijstelling en projectspecifieke ontheffingen en de belangen die aangetoond dienen te worden om een ontheffing te verkrijgen.

Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden, te vangen of opzettelijk te storen (tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort). Ook is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze vogels te vernielen of te beschadigen, nesten van vogels weg te nemen of eieren te rapen en deze eieren onder zich te hebben.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Het is verboden in het wild levende dieren (waaronder diverse vogelsoorten) van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk te verstoren, eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen of voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen. Ook is het verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten (artikel 3.10)

Het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel A, opzettelijk te doden of te vangen, of vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Ook is het verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de bovenstaand beschreven verboden kent de Wet natuurbescherming ook een zorgplicht. In artikel 1.11 is opgenomen dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat schadelijke handelingen achterwege blijven, dan wel noodzakelijke maatregelen getroffen worden om die schadelijke gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Procedurele consequenties

Voor ruimtelijke ingrepen is het van belang te toetsen of er allereerst sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen. Voor Vogelrichtlijnsoorten is het bijvoorbeeld van belang te beoordelen of een verstoring van wezenlijke invloed is. Voor de nationaal beschermde soorten zijn er per provincie lijsten opgesteld met soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt. Over het algemeen zijn dit de meer algemeen voorkomende soorten zoals het konijn of de vos.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van beschermde soorten, is ontheffing ex. artikel 3.3, 3.8 en/of 3.10 van de Wet natuurbescherming nodig van Gedeputeerde Staten. Het uitvoeren van een ruimtelijke ingreep, indien er sprake is van een overtreding van één van de bovenstaand beschreven verbodsbepalingen, kan door middel van een goedgekeurde gedragscode of een verkregen ontheffing. Een gedragscode geldt voor zowel de internationaal beschermde soorten als de nationaal beschermde soorten.

In een gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd.

Voor een ontheffing zijn procedurele consequenties afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Er zijn drie soorten verbodsbepalingen en gekoppeld aan deze bepalingen zijn er ook drie verschillende beschermingsregimes:

- Soorten van de Vogelrichtlijn;
- Soorten van de Habitatrichtlijn, verdrag van Bern en/of Bonn;
- Nationaal beschermde soorten.

Voor het verkrijgen van een ontheffing moet als eerste een belang worden aangetoond op grond waarvan een ontheffing kan worden verkregen voor het overtreden van de verbodsbepalingen.

Voor Vogelrichtlijnsoorten moet een belang worden aangetoond zoals opgenomen in de Vogelrichtlijn. Voor ruimtelijke ingrepen zijn dat:

- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- Ter bescherming van flora of fauna.

Voor Habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn:

- Bescherming van de wilde flora of fauna, of instandhouding van de natuurlijke habitats;
- Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- Volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor nationaal beschermde soorten:

- In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.